

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 509/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], a maloletého [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], zastúpených KUTAN & PARTNERS s. r. o., Štúrova 4, Bratislava, proti postupu Okresného súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-9P/151/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-9P/151/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo [REDACTED] a maloletého [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. PN-9P/151/2020 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi [REDACTED] **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **1 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Maloletému [REDACTED] **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **2 500 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 442 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 4. augusta 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PN-9P/151/2020.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú účastníkmi napadnutého konania o zmenu úpravy styku otca s maloletým sťažovateľom, iniciovaného matkou maloletého. Návrh na zmenu spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia bol súdu doručený 30. októbra 2020. Sťažovatelia v sťažnosti opisujú priebeh napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že o neodkladnom opatrení bolo súdom rozhodnuté 30. novembra 2020 tak, že návrh matky zamietol. V ďalšom uvádzajú, že súd uznesením z 5. augusta 2021 ustanovil znalca, ktorý svoj posudok z dôvodu prietáhov na strane matky (poukazujú a citujú príslušné pasáže znaleckého posudku, pozn.) doručil súdu až 18. decembra 2022. Určený termín pojednávania na 19. január 2023 bol odročený z dôvodu choroby zákonnej sudkyne na neurčito, pričom ďalší termín pojednávania bol určený na 18. október 2023, teda o deväť mesiacov neskôr. Pojednávanie bolo odročené pre ospravedlnenie matky. Na ďalšom pojednávaní konanom 4. decembra 2023 bol uskutočnený výsluch súdnej znalkyne. Pre sťažovateľov bolo preto prekvapujúce, že súd na pojednávaní konanom 7. februára 2024 nariadil ďalšie znalecké dokazovanie u iného súdneho znalca. Tento úkon súdu sťažovatelia považujú za nadbytočný, úplne postačovalo vychádzať z prvého znaleckého posudku, prípadne uskutočniť výsluch znalca vo veci psychodiagnostického vyšetrenia matky, ktorá nespolupracovala so znalkyňou. Uvádzajú, že v súčasnosti sa stranám doručuje vypracovaný znalecký posudok na vyjadrenie, pričom zatiaľ nebol určený termín ďalšieho pojednávania vo veci.

3. Sťažovatelia, vychádzajúc z uvedeného, namietajú, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní dochádza k porušovaniu ich označených práv. Preto navrhujú, aby ústavný súd rozhodol, že označené práva sťažovateľov boli postupom okresného súdu porušené, prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie každému z nich po 10 000 eur a náhradu trov konania.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 509/2025-14 z 24. septembra 2025 prijal spoločnú ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

5. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k prijatej ústavnej sťažnosti.

6. Predseda okresného súdu prípisom sp. zn. 1Sprv/862/2025 z 20. októbra 2025 k ústavnej sťažnosti v podstatnom konštatoval skutkovú a faktickú zložitost' veci spočívajúcu v potrebe vykonať aj opakované znalecké dokazovanie z dôvodu nespolupracujúcej matky maloletého. K priebehu napadnutého konania predseda okresného súdu uviedol, že súd vo veci konal v krátkych lehotách, čo však bolo marené správaním účastníkov konania vrátane sťažovateľa [REDACTED], ktorý podal neprimerané množstvo návrhov na nariadenie neodkladných a výchovných opatrení (celkom 11), a to v krátkom časovom slede za sebou, čo považuje za neefektívne. Proti rozhodnutiam o jeho návrhoch podal aj odvolania (v jednom prípade aj dovolanie), v dôsledku čoho bola vec predkladaná súdom vyšších inštancií. Vychádzajúc z uvedeného, konštatoval, že správanie účastníkov konania malo zásadný vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, preto navrhol vyhodnotiť sťažnosť ako nedôvodnú.

7. Súčasťou vyjadrenia súdu bola aj stručná chronológia úkonov účastníkov napadnutého konania a súdu, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti, ktorých úplnosť ústavný súd preveril a doplnil z predloženého súdneho spisu:

- 30. 10. 2020 – doručený návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia a návrh na zmeny úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, v ten istý deň súd ustanovil procesného opatrovníka dieťaťa a požiadal ÚPSVaR Piešťany o prešetrenie pomerov,
- 16. 11. 2020 – matka doplnila návrh,
- 16. 11. 2020 – doručené vyjadrenie otca/sťažovateľa k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a návrhu na zmenu úpravy styku,
- 30. 11. 2020 – súd zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia,
- 16. 12. 2020 – odvolanie matky proti rozhodnutiu,
- 2. 2. 2021 – odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil (nariadil neodkladné opatrenie),
- 13. 4. 2021 – nariadený termín pojednávania na 1. jún 2021,
- 1. 6. 2021 – matka požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu akútneho stomatologického ošetrenia, pojednávanie bolo odročené na 6. júl 2021,
- 14. 6. 2021 – dovolanie otca/sťažovateľa proti odvolaciemu uzneseniu,
- 16. 6. 2021 – dovolanie doručované na vyjadrenie matke a procesnému opatrovníkovi; vyjadrenia boli doručené 21. júna 2021,
- 6. 7. 2021 – pojednávanie vo veci samej odročené na účel vykonania znaleckého dokazovania na 11. november 2021,
- 16. 7. 2021 – doručené otázky otca/sťažovateľa na znalca,
- 12. 8. 2021 – ustanovenie znalkyne z odboru psychológie,
- 22. 10. 2021 – fotokópia spisu zaslaná znalkyni,
- 30. 11. 2021 – dovolanie odmietnuté ako procesne neprípustné,

- 7. 11. 2021 – znalkyňa oznámila súdu nespoluprácu matky a požiadala o usmernenie týkajúce sa ďalšieho postupu, keďže bez psychodiagnostického vyšetrenia nie je možné vyhotoviť posudok,
- 25. 1. 2022 – pojednávanie na účel rozhodnutia o návrhu Rady pre práva dieťaťa a na účel rozhodnutia o poriadkovom opatrení voči matke odročené na 10. marec 2022,
- 3. 2. 2022 – súd zaslal ÚPSVaR Piešťany návrh na pribratie osobitného subjektu (Rada pre práva dieťaťa) do konania so žiadosťou, či s pribratím tohto subjektu súhlasí,
- 8. 2. 2022 – súd vydal uznesenie o uložení poriadkovej pokuty matke,
- 8. 3. 2022 – znalkyňa oznámila, že matka bola pozvaná na vyšetrenie 26. marca 2022; z tohto dôvodu bolo zrušené pojednávanie nariadené na 10. marec 2022,
- 23. 4. 2022 – znalkyňa oznámila, že syn odmietol podstúpiť vyšetrenie, určený nový termín na 10. máj 2022,
- 28. 3. 2022 – súd pribral do konania Radu pre práva dieťaťa,
- 10. 5. 2022 – pojednávanie odročené na účel rozhodnutia o procesnom návrhu Rady pre práva dieťaťa na 14. júl 2022,
- 16. 5. 2022 – doručenie návrhu Rady pre práva dieťaťa na uloženie inej povinnosti podľa § 37 zákona o rodine; otec/sťažovateľ sa k návrhu vyjadril 23. mája 2022,
- 20. 6. 2022 – účastníci upovedomení o odročení pojednávania nariadeného na 14. júl 2022 z dôvodu čerpania riadnej dovolenky sudkyňou, zároveň boli predvolaní na nový termín 9. august 2022,
- 25. 7. 2022 – znalkyňa na dopyt súdu uviedla, že matka sa na vyšetrenie dostavila trikrát, pričom odmietla vyplniť potrebné testy, bol s ňou vedený rozhovor,
- 5. 8. 2022 – zrušený termín pojednávania nariadeného na 9. august 2022 z dôvodu nevyhnutnej potreby rozhodnutia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v 7-dňovej lehote (podaný 2. augusta 2022); nariadený nový termín na 15. november 2022,
- 10. 11. 2022 – súdu doručený návrh otca/sťažovateľa na zverenie maloletého a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia,
- 7. 11. 2022 – zrušené pojednávanie nariadené na 15. november 2022 z dôvodu žiadosti matky; odročené na 19. január 2023,
- 15. 11. 2022 – vydané uznesenie o zamietnutí návrhu otca/sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia,
- 19. 12. 2022 – odvolanie otca/sťažovateľa proti uzneseniu (doplnené 30. decembra 2022 a 13. februára 2023),
- 30. 11. 2022 – uznesenie o uložení poriadkovej pokuty matke,
- 22. 12. 2022 – súdu doručený znalecký posudok,
- 16. 1. 2023 – odročenie pojednávania nariadeného na 19. január 2023 na neurčito z dôvodu práceneschopnosti sudkyne,

- 18. 1. 2023 – doručovanie znaleckého posudku účastníkom,
- 26. 1. 2023 – doručenie stanoviska Rady pre práva dieťaťa k znaleckému posudku,
- 27. 1. 2023 – Rada pre práva dieťaťa doručila návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, 27. januára 2023 súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol,
- 8. 2. 2023 – doručené odvolanie Rady pre práva dieťaťa,
- 9. 2. 2023 – vyjadrenie matky k znaleckému posudku,
- 8. 3. 2023 – Krajský súd v Trnave vrátil spis bez rozhodnutia o odvolaní Rady pre práva dieťaťa ako nedôvodne predložený (absencia autorizácie podaného odvolania),
- 8. 3. 2023 – Krajský súd v Trnave napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil,
- 20. 3. 2023 – spis vrátený Okresnému súdu Piešťany,
- 16. 3. 2023, 14. 4. 2023 a 19. 4. 2023 – podanie otca/sťažovateľa (žiadosť o doplnenie znaleckého posudku),
- 15. 6. 2023 – zamietnutie sťažnosti matky proti uzneseniu o uložení pokuty,
- 12. 7. 2023 – doručený návrh otca/sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý súd 14. júla 2023 zamietol,
- 18. 8. 2023 – nariadenie termínu pojednávania na 18. október 2023,
- 17. 10. 2023 – oznámenie o odročení pojednávania nariadeného na 18. október 2023 z dôvodu na strane matky (OČR so synom); pojednávanie odročené na 4. december 2023,
- 4. 12. 2023 – pojednávanie odročené na 7. február 2024,
- 8. 12. 2023 – súd uznesením návrh Rady pre práva dieťaťa na nariadenie neodkladného opatrenia vylúčil na samostatné konanie, 29. decembra 2023 bolo doručené vyjadrenie matky k uzneseniu, 8. januára 2024 vyjadrenia otca/sťažovateľa k návrhu Rady pre práva dieťaťa a k vyjadreniu matky,
- 15. 1. 2024 – bola doručená žiadosť matky o odročenie pojednávania, 15. januára 2024 jej bolo oznámené, že žiadosti súd nevyhovuje,
- 7. 2. 2024 – pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu potreby doplnenia znaleckého dokazovania a realizácie vyšetrovania matky,
- 12. 3. 2024 – súd nariadil znalecké dokazovanie; 18. marca 2024 ustanovená znalkyňa oznámila, že z dôvodu časovej zaneprázdnenosti nemôže vypracovať znalecký posudok,
- 9. 4. 2024 – otec/sťažovateľ doručil návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, doplnený; návrh 11. apríla 2024 vylúčený na samostatné konanie,
- 16. 5. 2024 – ustanovenie nového znalca,
- 17. 5. 2024 – otec/sťažovateľ podal námietky proti osobe znalca,
- 24. 5. 2024 – vylúčenie znalca,
- 18. 6. 2024 – ustanovenie nového znalca,
- 19. 7. 2024 – spis bol zaslaný znalcovi,

- 30. 1. 2025 – znalec požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku; lehota predĺžená do 31. marca 2025,
- 9. 4. 2025 – urgencia zaslania vypracovaného znaleckého posudku,
- 17. 4. 2025 – súd nevyhovuje žiadosti znalca o predĺženie lehoty,
- 5. 5. 2025 – doručenie znaleckého posudku súdu,
- 26. 5. 2025 – súd doručuje znalecký posudok účastníkom.

8. Právny zástupca sťažovateľov v podaní doručenom 24. októbra 2025, teda po predbežnom prerokovaní sťažnosti, navrhol doplniť petit ústavnej sťažnosti tak, aby ústavný súd vyslovil aj porušenie práv maloletého sťažovateľa na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. V podaní doručenom 17. novembra 2025 reagoval na vyjadrenie okresného súdu. V podstatnom uviedol, že nie je pravdou, že podal 11 návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia, podal ich len 4. V ďalšom len zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti a zopakoval svoj návrh na rozhodnutie o porušení ďalších práv v rozsahu ako v podaní doručenom 24. októbra 2025.

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom súdneho spisu, ktorý si zadovážil (z ktorého sú zrejmé všetky procesné úkony, pozn.), dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 90/2010).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho

konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

13. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka napadnutého konania rozhodne nebola závislá od právnej náročnosti prerokovávanej veci. Istú skutkovú zložitosť možno badať v nespolupráci matky pri znaleckom dokazovaní, ako aj v podávaní návrhov na nariadenie výchovných a neodkladných opatrení účastníkmi konania a využívaní opravných prostriedkov proti rozhodnutiam o nich.

14. Ústavný súd, rešpektujúc judikatúru ESLP, je toho názoru, že takéto konania si vyžadujú mimoriadnu starostlivosť a pozornosť súdu rezultujúcu v efektívnom a rýchlom postupe v konaní. Povaha konania tak podmieňovala prísnejšie hodnotenie jeho priebehu ústavným súdom z hľadiska, či v ňom došlo nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou k zbytočným priet'ahom.

15. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu označených práv. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, dospel k záveru, že je potrebné osobitne hodnotiť postoj a procesné návrhy otca. Maloletý sťažovateľ podľa názoru ústavného súdu len v nepatrnej miere prispel k doterajšej dĺžke napadnutého konania (odmietol spoluprácu s ustanoveným znalcom), čo však nemožno konštatovať u otca ako sťažovateľa. Ako vyplýva z obsahu spisu, otec doslova zahlcoval súd početnými podaniami a návrhmi na vykonanie dokazovania, systematicky využíval dostupné opravné prostriedky proti procesným rozhodnutiam okresného súdu o jeho návrhoch na nariadenie neodkladných opatrení (celkom 4 návrhy), v jednom prípade podal aj (procesne neprípustné) dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, v dôsledku čoho dochádzalo k predĺženiu napadnutého konania.

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že využívanie procesných prostriedkov sťažovateľom ako účastníkom konania, ktoré mali za následok spomalenie postupu súdu v napadnutom konaní, nemožno pripísať na ťarchu tohto súdu (I. ÚS 41/03). Ústavný súd konštatuje, že analogicky ani využívanie procesných prostriedkov protistrany ako účastníka konania nemožno započítať na ťarchu okresného súdu. V tejto súvislosti konštatuje, že matka, ako aj osobitný subjekt (Rada pre práva dieťaťa) podali návrh na nariadenie neodkladného prípadne výchovného opatrenia a využili aj odvolanie proti rozhodnutiu o ňom.

17. Pokiaľ ide o procesný postup okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nebol dostatočne razantný, hoci je potrebné dodať, že z prehľadu úkonov konajúceho súdu ústavný súd nezistil, že by dochádzalo k dlhšie trvajúcej nečinnosti. Postup okresného súdu bol sťažený a narušovaný v dôsledku viacerých faktorov. Jeho konanie bolo ovplyvnené početnými návrhmi sťažovateľa v napadnutom konaní na nariadenie, prípadne zrušenie neodkladných opatrení, uplatňovanie opravných prostriedkov, ktoré mali objektívne za následok nutnosť predkladania spisu odvolaciemu súdu, v dôsledku čoho bol postup okresného súdu sťažený. Rovnaké účinky mali aj návrhy ostatných účastníkov konania. Ďalším výrazným faktorom sťažujúcim postup súdu bola nespolupráca matky, ktorá sa odmietala podrobiť

znaleckému skúmaniu, v dôsledku čoho bolo potrebné doplniť znalecké dokazovanie. Matka sťažovala postup súdu aj svojimi návrhmi na odročenie pojednávania (z dôvodov choroby, plánovanej dovolenky, čerpania OČR s dieťaťom), v dôsledku čoho bolo potrebné tieto termíny pojednávania zrušiť. Pre úplnosť je potrebné dodať, že k zrušeniu dvoch termínov pojednávania došlo z dôvodov na strane súdu.

18. Okresný súd podľa názoru ústavného súdu nedokázal promptne reagovať na postoj matky pri vypracovaní znaleckého posudku, hoci znalkyňa opakovane upozorňovala na skutočnosť, že matka nie je ochotná nechať sa vyšetriť a bráni v tom aj svojmu dieťaťu, nerešpektuje predvolania, čím sťažovala postup súdu v rámci znaleckého dokazovania. Hoci súd opakovane pristúpil k uloženiu poriadkovej pokuty, učinil tak s oneskorením a nereagoval tak systematicky na každú obštrukciu zo strany matky. V opísanom možno vidieť neefektívny a nesústreďený postup súdu.

19. Ústavný súd zohľadnil všetky tieto faktory pri posúdení otázky, či za zjavne excesívnu dĺžku napadnutého konania nesie zodpovednosť vo veci konajúci súd. Dospel k záveru, že vzhľadom na objektívne neprimeranú dĺžku napadnutého konania je nutné konštatovať, že došlo k porušeniu označených práv oboch sťažovateľov (bod 1 výroku nálezu), hoci nie v rovnakej miere. Ako už bolo konštatované, maloletý sťažovateľ neprispel výrazne k celkovej dĺžke konania, preto je ho možné považovať skôr za obeť tohto neželanému stavu, uvedené však nemožno konštatovať o otcovi, ktorý svojou procesnou aktivitou podstatne prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania.

20. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, mu prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov, pretože konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončené (bod 2 výroku nálezu).

21. Pokiaľ ide o návrh právneho zástupcu sťažovateľa na vyslovenie porušenia ďalších práv maloletého postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý bol uplatnený po prijatí sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie (bod 8), ústavný súd konštatuje, že na takýto návrh na rozšírenie petitu sťažnosti už nemohol prihliadať z dôvodu, že uznesením o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bol vymedzený predmet konania o tejto ústavnej sťažnosti, ktorý nie je možné následne dopĺňať či rozširovať. Preto tomuto návrhu nevyhovelo (bod 6 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

23. Sťažovatelia sa domáhajú priznania finančného zadosťučinenia 10 000 eur pre každého z nich z dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti, a to najmä z dôvodu osobitného významu konania, frustrácie z neprimeranej dĺžky súdneho konania a nespravodlivosti.

24. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, III. ÚS 10/02, I. ÚS 257/08). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. Berúc do úvahy charakter predmetu konania, jeho význam pre sťažovateľov, posudzované obdobie právnej neistoty sťažovateľov, ktoré je v princípe nereparovateľné a všetky okolnosti daného prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie 2 500 eur maloletému sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie. Pokiaľ ide o otca maloletého sťažovateľa, ústavný súd po zohľadnení vplyvu jeho správania v posudzovanom konaní na doterajšiu dĺžku konania považoval za primeranú výšku zadosťučinenia sumu 1 000 eur (body 3, 4 a 6 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

26. Vychádzajúc z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľom náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva spoločné úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 556,5 eur a dvoch režijných paušálov v hodnote po 14,84 eur, ktorá sa vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca je aj platcom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje o 23 % sadzbu tejto dane. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak predstavujú sumu 1 442 eur (bod 5 výroku nálezu).

27. Za podania doručené 24. októbra a 17. novembra 2025 ústavný súd náhradu trov konania nepriznal, keďže v prvom prípade išlo o nevyžiadané podanie obsahujúce v tom čase už neprípustný procesný návrh, a v druhom prípade išlo o vyjadrenie, ktoré svojím obsahom neobsahovalo žiadnu právnu alebo skutkovú argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa z obsahu zapožičaného spisu.

28. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

29. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Ľuboš Szigeti
predseda senátu